

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VI. Quod Ecclesiæ gubernatio non sit Dimocratia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

§. 6. summam potestatem Ecclesiasticam tribuit cœtui seniorum, quibus vult præesse Episcopum, vt Consulem senatui: & ibidem aperte docet, maiorem esse auctoritatem cœtus seniorum, quàm Episcopi. Plebi autem tribuit quidem Caluinus aliquid, sed minus quàm cœtui seniorum. Porro Ioan. BRENTIVS in prolegom. contra Petrum à Soto, concedit summam potestatem optimatibus; sed eos non vult esse Episcopos, sed Principes seculares, quos nobilissima Ecclesiæ membra esse contendit.

Iam verò Doctores Catholici in eo conueniunt omnes, vt regimen Ecclesiasticum hominibus à Deo commissum, sit illud quidem Monarchicum, sed temperatum, vt supra diximus, ex Aristocratia & Dimocratia. Id quod præcipue tractât B. THOMAS in 4. contra Gent. cap. 76. Ioannes de Turrecremata lib. 2. de Eccles. cap. 2. & Nicolaus Sanderus in libris de visibili Monarchia Ecclesiæ. Quorum vestigiis insistentes, quatuor propositiones in medium adferemus, ac pro viribus defendemus. PRIMA erit, Regimen Ecclesiæ non esse præcipue penes populum. SECUNDA, Non esse penes Principes seculares. TERTIA, Non esse potissimum penes Principes Ecclesiasticos. QUARTA, Esse præcipue penes vnum summum totius Ecclesiæ Præsidem ac Sacerdotem.

CAPVT VI.

Quòd Ecclesiæ gubernatio non sit Dimocratia.

PRIMA igitur propositio, quæ regimen Ecclesiasticum negat esse populare, his argumentis confirmari potest. Primum ex quatuor rebus, quæ inesse debent in omni populari gubernatione.

PRIMO, Vbi est populare regimen, magistratus ab ipsa plebe constituuntur, atque ab eadem auctoritatem sumunt. Cùm enim plebs per se ad ius dicendum sedere non possit, debet saltem alios constituere, qui nomine suo id faciant. Quocirca M. Tullius initio secundæ Agrariæ, consulatum, qui summus erat in Repub. Rom. magistratus, populi beneficium

etiam vocat. & ibidem dicit consueuisse creari Consules ad suffragia populi.

SECUNDO, Vbi est populare regimen, appellatur à sententia magistratus in rebus grauioribus ad iudicium populi. Id consuetum fuisse in Repub. Rom. testatur Liuius lib. 2. & 4. quod idem de Repub. Atheniensium docet Plutarchus in Solone.

TERTIO, Leges quibus Respublica gubernanda est, à magistratu quidem proponuntur, sed à populo iubentur, vt constat ex Liuiio lib. 3. Idem cognosci potest ex orationibus M. Tullij de lege Manilia, & de lege Agraria ad populum Romanum.

QUARTO, Accusari solent magistratus apud populum, necnon dignitate priuari, & in exilium deportari, vel etiam morte mulctari, si ita populo videatur. exempla sunt plurima. Romani enim ex duobus primis Consulibus, quos creauerant, Tarquinius Collatinum, solùm propter odiosum nomen Tarquiniorum, ante tempus magistratu priuarunt, vt refert Liuius lib. 2. iidem cum Decemuiros creauissent, eosdem postea inuitos deposuerunt, teste Liuiio lib. 3.

Iam quod nihil horum conueniat Christianæ plebi, facillimum est demonstrare. Ac PRIMVM de primo, satis ex eo constat, quod in tota Scriptura non est vnum verbum, quo detur auctoritas plebi creandi Episcopos, vel Presbyteros: est autem quo datur Episcopo talis auctoritas ad Tit. 1. *Huius rei gratia reliqui te Crete, & constituas per ciuitates Presbyteros, sicut Ego disposui tibi.* Deinde Apostoli, qui primi fuerunt Ecclesiæ ministri, à Christo, non ab Ecclesia leguntur electi & constituti. Marc. 6. Primi quoque Episcopi post Apostolos, quo tempore purissima erat Ecclesia, non à populo, sed ab Apostolis facti sunt, vt cognosci potest vel ex ipsa historia Magdeburgensium. Nam Cent. 1. lib. 2. cap. 2. colum. 15. restantur Centuriatores Iconij & Antiochia à Paulo datos esse pastores. & cap. 10. col. 624. docent ex Nauclero aliisque historicis, Appollinarem, Rauennæ: Maternum, Treueris: & Hermagoram, Aquileiæ: à B. Petro Episcopos esse constitutos.

Adhæc B. IRENAEVS lib. 3. cap. 3. asserit Linum ab Apostolis Petro & Paulo Romæ factum Episcopum. TERTVLLIA-

NVS

in plebi datur aucto

NVS de præscript. scribit Clementem Romæ à Petro factum Episcopum, & Polycarpum Smyrnæ à Ioanne. EUSEBIUS lib. 3. cap. 4. hist. affirmat Timotheum Ephesius, & Titum Cretenfibus à Paulo Episcopos datos. NICEPHORVS lib. 2. cap. 41. scribit à Matthæo Apostolo Platonem Episcopum factum in oppido quodam Anthropophagorum, nomine Mirmena. S. Marcum à B. Petro creatum Episcopum, & Alexandriam missum scribit Leo epist. 81. ad Dioscorum. & Beda lib. de sex ætatibus, in Claudio. Dionysium quoque Areopagitam à Paulo Athenarum constitutum Episcopum, colligitur ex Eusebio lib. 3. cap. 4. hist. & clarissimè idem asserit Beda in martyrologio. Idè de multis aliis, si opus esset, facilè possemus ostendere. quæ cum ita sint, satis apparet in ipsa prima & purissima Ecclesia, nullum locum habuisse Dimocratiam, cum Ecclesiasticum magistratum non plebs, sed Apostoli cõstituerint.

Neque SECUNDVM illud de appellatione ad populum, conuenit plebi Christianæ. Nusquam enim est auditum in Ecclesia, vt appellaretur ab Episcopis ad populum, neque vt populus absoluerit, quos Episcopi ligauerant, vel ligauerit, quos Episcopi soluerant. Neq; etiam vnquam accidit, vt populus iudicauerit de controuersis fidei. & nos quidem proferimus multa iudicia Episcoporum, & præcipuè summi Pontificis, quæ exstant in tomis Conciliorum. At aduersarij non possunt vel vnum iudicium plebis adferre.

Adde, quod sunt innumera Scripturæ, Conciliorum, & Patrum testimonia, quibus probatur, nullo modo conuenire Christianæ plebi exercere iudicia Ecclesiastica: quæ nos partim attulimus in quæstione de iudice Ecclesiastico, & partim adferemus in quæstionibus de Conciliis. at certè si in Ecclesia vigeret status popularis, mirum esset in istis M. D. annis nihil vnquam fuisse à populo iudicatum.

PORRÒ TERTIVM illud de legibus ferendis minus etiam conuenit plebi. Omnes enim leges Ecclesiasticæ vel à Pontificibus, vel à Conciliis inueniuntur latæ, nec vnquam expectatum est suffragium populi, vt ex eo censerentur auctoritatem habere. Hinc Act. 15. S. Paulus transiens Syriam, & Ciliçiam, præcipiebat populis, vt custodirent præcepta Apostolorum, & Seniorum. Nulla autem exstat lex, quæ dici possit Plebi-

*in quæstione de iudice
Ecclesiastico, &
in quæstionibus de Con-*

Plebiscitum in Ecclesia, quales leges permultæ exstabant in Repub. Romanorum.

DENIQUE illud extremum de iudicando magistratu, minime omnium conuenit. Nullus enim poterit ostendi Episcopus, qui à populo fuerit vel depositus vel excommunicatus; cum plurimi inueniantur depositi, & excommunicati à summis Pontificibus & Conciliis generalibus. Certè NESTORIVM ab episcopatu Constantinopolitano depositum à Concilio Ephesino ex mandato Celestini papæ, testatur Euagrius lib. I. cap. 4. & DIOSCORVM episcopatu Alexandrino priuatum à Concilio Chalcedonensi ex sententia S. Leonis, patet ex ipso Concilio, act. 3. atque hæc quidem est ratio prima.

ALTERA RATIO sumitur à sapientia Dei; non enim credibile est Christum Regem sapientissimum instituisse in Ecclesia sua illud regimen, quod est omnium deterrimum. deterrimum autem regimen esse Dimocraticum, docet PLATO in Axiocho: *Quis, inquit, beatus esse possit vulgi viuens arbitrio, tamen si faueatur ei, plaudaturq;.* &c. ARISTOT. lib. 8. Ethic. cap. 10. ex tribus formis regendæ multitudinis Monarchiam optimam, Dimocratiam pessimam esse pronunciat. PLYTARCHVS in Solone refert Anacharsidem Scytham, miratum quod in Græcia sapientes dicerent, stulti iudicaret: quia nimirum oratores dicebant, populus iudicabat. Idem in Apophtheg. dicit Lycurgum interrogatum, cur Spartæ nõ instituisset Dimocratiam, respondisse interroganti, vt ipse primus domui suæ eam institueret.

Ex nostris S. AMBROSIVS lib. 5. hexam. cap. 21. de multitudine vulgi dicit: *Non merita virtutis expendit, nec publica utilitatis emolumenta rimatur, sed mobilitatis nutat incerto.* Hieronymus in cap. 21. Matth. *Semper, inquit, turba mobilis est, nec in proposita voluntate persistens, atque in motum fluctuum diuersorumq; ventorum huc illucq; transferitur.*

S. CHRYSOSTOMVS homil. 2. in Ioan. definit populum quiddam tumultus perturbationesq; plenum, à stultitia maiori ex parte constans atque compositum, temerè instar fluctuum maris, varia & pugnante sententia sæpenumero iactatum. deinde subdit: *Qui ergo sub eiusmodi seruitio premitur,*
d d nonne

nonne omnium est sanè miserrimus? Accedit etiam ratio. Nam non potest non pessimum esse regimen, vbi sapientes reguntur à stultis, periti ab imperitis, boni à malis: tale autem est regimen Democraticum; nam vbi viget Dimocratia, plurimum suffragiis omnia statuuntur. constat autem semper plures esse stultos, quàm sapientes; malos, quàm bonos; imperitos, quàm peritos.

Ad hæc, si vt ARISTOTELES lib. I. polit. cap. I. & 3. docet, qui pollent ingenio, naturaliter Domini sunt eorum, qui sunt tardiores: & vt S. ait AVGVSTINVS lib. de vtilitat. credendi, cap. 12. *Non possunt stulti beattius viuere, quàm si seruiant sapientibus.* Quis non videt quanta perturbatio ordinis sit, gubernacula Reipub. inconditæ plebis multitudinè permittere?

Postremò, si plebs haberet auctoritatem aliquam in Ecclesia gubernandi. vel eam à se haberet, vel ab alio: non autem à se, quia non est de iure naturæ, vel gentium, hæc potestas, sed de iure diuino, & supernaturali. Non enim est similis ciuili potestati, quæ est in populo, nisi à populo transferatur in principem. Neque habet plebs ab alio. Debet enim à Deo habere, si ab alio habet. at a Deo non habet; siquidem in libro Dei, id est, in sacris literis nusquam traditur populo potestas docendi, pascendi, regendi, ligandi, soluendi, sed semper populus vocatur grex, qui pasci debeat. Petro autem dicitur: *Pasce oues meas*, Ioan. vlt. *Et Episcopus posuit Spiritus sanctus regere Ecclesiam Dei*, Act. 20. Habemus igitur non esse popularem Ecclesiæ gubernationem.

SED ADVERSVS hanc propositionem tria sunt argumenta. PRIMVM sumitur ex verbis illis Matth. 18. *Dic Ecclesia*. vbi videtur summum tribunal Ecclesiæ penes fidelium vniuersitatem esse constitutum. RESPONDEMVS, illud; *Dic Ecclesia*, significare, defer ad publicum Ecclesiæ iudicium, id est, ad eos, qui publicam personam in Ecclesia gerunt. Ita enim Chrysostomus exponit, *dic Ecclesia*, id est, Præfuli. quod idem sanè confirmat Ecclesiæ consuetudo. nec enim vnquam vidimus, aut audiimus, aliquem criminofum apud multitudinem populi causam dixisse; sed qui apud Episcopum causam dixerit, sæpe vidimus, sæpius audiimus,

ALTE-

ALTERVM argumentum ducitur ex cap. 1. & 6. Actorum Apostolicorum. Nam Act. 1. tota Ecclesia elegit Matthiam; & Act. 6. eadem Ecclesia elegit septem Diaconos. & Patres passim docent, Episcoporum electionem ad populum pertinere.

RESPONDEMVS, de electione ministrorum alio loco à nobis disputandum esse. Interim verò negamus ex illo iure, quod habuit aliquando populus in electione ministrorum, Dimocratiam Ecclesiasticam vlllo modo probari. Siquidem populus non ordinauit vnquam, neq; creauit ministros, neq; tribuit illis vllam potestatem: sed nominauit solum & designauit, siue, vt veteres loquuntur, postulauit eos, quos ab Episcopis, per manus impositionem, ordinari cupiebat. Quare Act. 6. dicunt Apostoli: *Considerate viros boni testimonij septem, quos constituamus super hoc opus.* Vbi solum tribuunt populo, vt quærat & offerat aliquos idoneos ad illud munus. Sed oblatos, Apostoli, non populus Diaconos creauerunt. Quod etiam CYPRIANVS docet: *Apostolos, inquit, Dominus elegit, Diaconos Apostoli sibi constituerunt*, lib. 3. epist. 9.

Præterea, quando etiam populus verè crearet Episcopos, non continuò esset Ecclesiasticum regimen præcipuè Dimocraticum. Nam vt sit aliquod regimen Dimocraticum, requiritur quidem vt populus constituat magistratus, sed multa alia requiruntur; neq; id solum per se sufficit. Primi enim Reges electi sunt à populo, & tamè eorum regimen Monarchicum est, non Dimocraticum.

Pari ratione Imperatores Romani eligebantur olim à militibus, & nunc à certis Principibus eliguntur: & nihilominus Imperium ad Monarchiam pertinet, non ad Dimocratiam. vt enim Dimocratia esset, oporteret vt facta electione Principis, adhuc maior esset in populo quàm in Principe auctoritas, & à sententia Principis ad iudicium populi prouocaretur. Id quod non fit in Ecclesia, quemadmodum nec in regno aut imperio Romanorum. Quod intelligens VALENTINIANVS senior, vt refert Sozomenus lib. 6. cap. 6. cum ei milites collegam in imperio dare vellent, Respondit: *Me ad imperium eligere penes vos erat: sed cum iam à vobis electus sim, consortem imperij quem postulatis, non amplius in vestra, sed in mea tantum potestate eligere situm est.*

TERTIVM argumentum ab auctoritate sanctorum Cypriani & Ambrosij petunt. CYPRIANVS lib. 3. epist. 14. ad Presbyteros & Diaconos scribens de quibusdam turbulentis fratribus: *Interim, inquit, prohibeatur offerre, acturi & apud nos, & apud plebem & universam causam suam, &c.* AMBROSIVS in epist. 32. agens de iudicio fidei: *Iste populus, inquit, iudicat.* Item: *Auxentius, inquit, & strum refugit examen.*

RESPONDEO, S. Cyprianum consuevisse ferè omnia negotia maiora tractare coram clero & populo, & nihil agere sine eorum consensu. Ceterum, hoc faciebat sponte sua, non coactus vlla lege, vt patet lib. 3. epist. 10. vbi sic ait: *Ego à primordio episcopatus mei statueram, nihil sine consilio & vestro & sine consensu plebis meae priuatim sententia gerere, &c.* At non propterea Cyprianus clero aut populo subiectus erat: quemadmodum nec Assuerus Rex sapiētibus illis viris, quorum faciebat cuncta consilio, vt legimus in lib. Esther cap. 1. & quando etiam Cyprianus sponte se clero & populo subiecisset, quod non est vllō modo credibile, non continuò legem toti Ecclesiæ præscripsisset.

Quod verò ad AMBROSIVM attinet, loquitur eo loco S. Ambrosius de iudicio priuato, quo quisque statuit quid sibi sequendum sit, non de publico iudicio quod auctoritatem habeat ceteros obligandi. Id quod ex verbis eiusdem Ambrosij perspici potest. Sic enim ait ibidem: *Veniant planè si qui sunt ad Ecclesiam, audiant cum populo, non vt quisque iudex resideat, sed vnusquisq; de suo effectu habeat examen, & eligat quod sequatur.* Vide plura, quæ ad hūc locum facere possunt, in lib. 1. de Conciliis, cap. 19. & 20.

CAPVT VII.

Quod non sit Ecclesiasticum regimen penes Principes seculares.

ALTERA propositio, quæ negat Ecclesiasticum regimen ad seculares Principes pertinere, aduersus duos Brentij errores pugnat. PRIMVS error Brentij est, optimates Ecclesiæ esse Principes seculares; Episcopos verò ad eò Brentius deprimat, vt velit esse Princi-